

اولین حزب کمونیست شرق

آوتیس میکائیلیان (سلطان زاده)*

اولین کنگره ی «حزب کمونیست ایران» در «بندر انزلی» و در بیست و سوم جولای (اواخر خرداد، اوایل تیرماه ۱۲۹۹ شمسی) بازگشائی شد. این یک روز تاریخی نه فقط برای جنبش انقلابی ایران بلکه برای مابقی [کشورهای] شرق نیز می باشد. علی رغم همه ی نیرنگ های جاسوسان انگلیسی، چهل و هشت نماینده از قسمت های مختلف ایران به «بندر انزلی» رسیدند. در بین نمایندگان، سخن گویان کمونیست از ایران، ترکستان و قفقاز حضور داشتند. رفتار جدی آن ها در رابطه با تمام مسائل مورد بحث، توافق کامل و آگاهی طبقاتی شان در احترام به انتخابات، ثابت نمود که آرمان آزادی کارگران ایران به دستان درست و قابل اعتمادی واگذار شده است. نمایندگان حاضر در کنگره، عمدتاً از دهقانان و کارگران تشکیل یافته بودند؛ این مسأله نمی توانست [سبب] خودستانی اعضای طبقات تحصیل کرده شود بلکه اکثریت افراد حاضر در کنگره نقش فعالی در جنبش انقلابی ایران در ده، پانزده سال اخیر داشته اند.

پیش تر، در سال ۱۹۱۴، کارگران ایران در باکو بر علیه جنگ امپریالیستی با انرژی وافر به خیابان ها آمدند. در سال ۱۹۱۶، یک گروه از کارگران ایرانی متمایل به بلشویزم که از «حزب سوسیال دموکرات» جدا شدند، برای مدت زمان زیادی در بین توده ی پرولتری باکو که اکثراً ایرانی بودند فعالیت مستقل انجام داده بودند. بعد از انقلاب فوریه، اعضاء و فعالین این گروه

*- رهبر و بزرگ ترین تئوریسین اولین حزب کمونیست ایران که به وسیله ی حکومت جنایت کار استالین اعدام شد.

افزایش یافته و نفوذشان بر روی توده ی کارگران توسعه یافت. حزب یک کار پُر انرژی را انجام داد و آن فرستادن بهترین کارگران از باکو برای اهدافی نظیر آغالش گری و سازمان دهی به ایران بود. تعداد زیادی از آن افراد هم اکنون در زندان های تهران، تبریز، قزوین، و شهرهای ایران هستند. تعداد زیادی از آن ها به وسیله ی دولت انگلیس به هند تبعید و یا به محض دست گیری تیرباران شدند. یکی از بهترین رهبرهای ما، «رفیق غفارزاده»، الهام دهنده و سازمانده ی بزرگ حزب کمونیست ایران به طور خانانه ایی در شهر رشت کشته شد. دو ماه پیش، زمانی که لشکرهای انقلابیون، اردبیل را تسخیر نمودند، هفده نفر از رفقای فعال را از زندان آزاد کردند که بسیاری از آن ها بیشتر از یک سال در زندان بودند. حتی یک تظاهرات کارگری در باکو وجود ندارد که حزب در آن نقش فعال نداشته باشد. در بدترین روزهای [تسلط] ارتجاع، حزب کمونیست ایران بالغ بر ۶ هزار عضو داشت که در سازمان مخفی کار می کردند.

در حدود ۲ ماه پیش ما شروع به تهیه ی لیستی از داوطلبان برای ارتش سرخ ایران نمودیم؛ تعداد داوطلبان آن قدر زیاد بود که باعث شد که ما عضوگیری را متوقف کنیم چرا که ما قادر نبودیم که برای تمام کسانی که در لیست داوطلبان قرار داشتند تجهیزات لازم را فراهم کنیم.

در حال حاضر، بعد از کنگره در کنار سایر چیزها، تصمیم گرفته شد که اسم قدیم «عدالت» به «حزب کمونیست ایران» تغییر نماید؛ کمیته ی مرکزی قطع نامه ای گذراند در اهمیت این که هر یک از اعضای کمیته ی مرکزی به مدت ۲ تا ۳ ماه به کار سیاسی مخفی در تمام جاهانی که انگلیس امپریالیست هم چنان تحت سلطه ی خود دارد، عازم شوند. یک هفته بعد از تصویب این قطع نامه، شش نفر از اعضای کمیته ی مرکزی کار را آغاز نمودند. در حال

حاضر در سراسر ایران، یک سازمان بسیار فعال و [روند] بنای ارگان های حزبی در جریان است. کمیته های حزبی که به وسیله ی جاسوسان انگلیسی پراکنده و سرکوب شده بودند دوباره به طور تدریجی احیاء شدند و تماس بین مرکز و شاخه های محلی مجدداً برقرار شد. حزب ما با حمایت ویژه در میان نظامیان، قزاق ها و ژاندارم ها، رو به رو شد. اما در این مورد، قزاق ها و ژاندارم ها قابل مقایسه با روس ها نبودند. قزاق ها و ژاندارم ها در ایران عمدتاً از طبقه ی دهقانان بودند و بیشتر آنان را دهقانان بی زمین و گرسنه تشکیل می دادند؛ بنابر این آن ها خیلی به سرعت در مقابل فعالیت ما سر فرود آوردند. در ایران به تنهائی، بنا به محاسبات تقریبی ما در حدود ۱۰۰۰۰ عضو حزبی که در تمام کشور پخش شده بودند، داشتیم.

در کنار کار سیاسی در ایران، حزب ما فعالانه در جنبش کارگری کشورهای آذربایجان، داغستان، ترکمنستان شرکت نمودند. در این کشورها ما، در حین فعالیت در بین کارگران ایرانی دو هدف [عمده] را دنبال می کنیم: از طرفی در راستای وظایف حزبی مشغول آماده کردن کارگران فعال و از طرف دیگر در حال نام نویسی داوطلبان و بسیج اعضای حزب برای اهداف نظامی هستیم.

در این کشورها، سازمان ما در ارتباط کامل با حزب کمونیست روسیه کار می کند. حتی در آذربایجان آن ها با حزب سوسیال دموکرات متحد شده اند. حزب کمونیست ایران، یک نقش قاطع در جنبش انقلابی ایران بازی خواهد کرد.

ترجمه: رنوا راسخ

بازنویس: یاشار آذری

آدرس اینترنتی کتاب خانه: <http://www.nashr.eu>

آدرس پستی: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمیل: yasharazarri@yahoo.com

مسئول نشر کارگری سوسیالیستی: یاشار آذری

تاریخ بازنویسی: ۱۳۸۳